

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Quam potissimùm culpam in Arnesto suo Divina Mater irato vultu
indicâsse & vindicâsse, videatur. Caput VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

mini me olim legere S. Elzearium Comitem, ob parvum quoddam delictum, ab ipso Christo Domino dirissimè flagellatum pœnas dedisse.

Vita S. Elze-
rij Comitis
Pragæ edita.

Sanctorum mores. Sanctissima Virgo Teresa, quadam de se aliquando scripsit, qua ignaros permoverunt, ut de innocentissima & DEO plena Virginis integritate cœperint dubitare, quos refellit in ejus vita Didacus Jepesius (maximè lib. 3. C. 1.) citati Authores sententiis & exemplis abundant, ut supervacaneum sit probare.

S. Teref in Vi-
ta sua C. 32.
Humilitas S.
Teresa,

Observant Ethici. Ars hac Aularum est, ut pridem magnus Auslicus Annibal Scotus L. 1. in Tacitum annotavit. Auslici qui omnia omni tempore obsequia promittunt, minùs prestabunt; at qui unum aliquod negotium suscepturos pollicentur, difficiliùs fallunt. Hoc scivit in Aula tropicis educatus Tiberius, qui cùm se in Senatu imparem diceret universa Reip. gerenda, & ab Asinio Gallo urgeretur, quam partem Reip. mandari sibi vellet? elusit: non esse, inquit, decorum pudori suo legere aliquid, aut evitare ex eo, cui in universum excusari mallet; & tamen nihil cupiebat magis quàm imperare. Bonum Histriorem hoc loco Tiberium. Lipsius appellavit in L. 1. Annal. Taciti N. 88.

Tiberii Cæsa-
ris simulatio
detecta,

Quam potissimùm culpam in
ARNESTO suo Divina Mater irato
vultu indicasse & vindicasse
videatur.

CAPUT VIII.

Refert in Græcia sua Pausanias, Her-
culem, cùm aliquando laborum satur, necessariæ quietis
capien-

Pausan. l. 1.
Græcia f. 254
Græcia edita

Indoles The-
sei ad timo-
rem vivida
& expectata.

capiendæ causâ *pellem Leonis*, quâ tegebatur posuisset, eandem pueris Træzenijs objecisse; illos viro leone, quem viventem ac spirantem se videre credebant, trepidè in latebras fugisse, unum, ex omnibus *Theseum* septennem, arreptâ de servorum manibus bipenni adversus Leonem, ut putabat, processisse; delectatum, impavidi adolescentis indole *Herculem* laudasse factum, donôq; militariter dato, jam tum *Theseum* in *facium* laborum, & nobilium arumnarum, amicitia immortalis promissâ, recepisse. *The-*

Arnesto

sei vetus & fabulosum exemplum *Virgo Beatissima* in *Arnesto* renovavit, larvam objecit, terrorem ostendit, quid tamen profectum aliud, quàm ut victa *Matrem* deniq; se prodere cogeretur, cum *Arnestus* nihil ad terrorem connivente vultu, acie radijs caelestibus assevetâ, contrâ niteretur, pugnaret, & quæ ardentium animorum vis est, omnia traheret in victoriam. Quo uno facto

Matres ex-
sperant vul-
tus, ut Amor,
qui sequitur,
sit gratior.

Diva Virgo sibi filium *Arnestum* potuit approbare. Matrum artes istæ sunt: torvis vultibus iram ante natos fingere, abitum, & fugam parare, simulare mortem, ut, quid acturi sint amantes filij, intelligant, & ex illa facta affectuum tempestate, & coeli hyeme, gratior amoris usus & ferentitas osculorum sequatur. Sed & Amicitia brevibus & raris offensis firmantur, atq; ut ossa viventium fracta, si coalescant, nunquam, aut ægerrimè eo in loco postea frangi posse affirmant medici; sic quodammodo in amore contingit. Cavetur enim maximè, nè culpam admittamus, quâ semel amici animum læsum esse meminimus: novum igitur amicitia vinculum adjungitur, cum ab offensa ad amandum reditur.

Amicitia va-
rietate alti-
quâ condiri,
& recreari
debet.

Quæ culpa in
Arnesto ha-
sisse videat-
ur.

Culpam tamen aliquam indicatam à *DEI Matre* irato vultu, negare non possumus; levem fuisse probavi. Mihi omnia *Arnesti* dicta sedulo examinanti, illud, ut in re incerta, maximè videtur probabile: suspicor ego cogitationem aliquam à malo Dæmone puero injectam, quæ fidem & Religionem nostram, ac præcipuè sacrarum Imaginum cultum oppugnaret: eam cogitationem *Puer* non satis viriliter à se protinus rejecerit & profligavit. *Hinc illa lacryma!* Ejus rei non inane argumentum *Arnestus* ipse præbuit, cum in Narratione sua obsecrat, *intercedi pro se ad ipsam*

Arnestus
Puer in cultu
sacrarum
Imaginû ti-
sue bavit non
nihil.

DEI

DEI Genitricem Mariam, per quam in fide Catholica sit solidatus. Nota extrema verba, & facile suspicari poteris aliquam fidei imbecillitatem præcessisse. Idem, cum narrationem claudit, repetit his ipsis verbis: *ut cognoscant omnes luculenter S. Mariam singularem proteclricem & miseratricem esse peccatorum in fide titubantium, & in operibus Charitatis errantium, & se ejus clementia devotius recommendantium.* Pretiosam igitur *Arnesti* animam DEO fuisse necesse est, cujus negligentiam vel miraculo castigare voluerit, quod certè miraculum (ut habet Bohemica vetulissima narratio) penè ad mortis angustias puerilem animum adduxit. Magneti, si ferreà perforetur virgà, in infinitum propè vires addi scribunt, idq; se experientià didicisse nobilis sacrarum litterarum interpret *Alcazar* gloriatur; idemq; de cuneo, per medium amygdalarum aut punici mali adacto, tradit *D. Basilius*, protinus enim fructum dulcescere, ac maturari. Cuneum hunc ferri, fulminis & terroris in pectus amantis *Arnesti* tam potenter *Virgo Mater* adegit, ut protinus velut *magnes* invalesceret, & additâ virtute innumeros ad amandam *DEI Matrem*, libris dulcissimo affectu plenis, attraheret: nam quis tam ferreus, ut teneat se? lectòq; de laudibus *Virginis Ven. Arnesti* Libro ad amorem non provocetur? Scio plurimorum exempla, interq; illos censetur *R. P. Eusebius Nierembergius* S. I. vir in Hispania sanctimonix, doctrinæq; famâ clarissimus, qui se *Arnesti* lectione mirificè ad Amorem *Divinæ Matris* excitari solitum, dum viveret, fatebatur. Imaginem gementis *Arnesti* adjeci hoc loco (est enim illustre miraculum Pietatis) inseruiq; orationem quæ tum canebatur: *Advocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos converte.* Hoc scilicet præcabatur *Arnestus*, hunc versiculum animo, ac fortè etiam voce, repetebat. Gratissimum *DEI Matri* hoc carmen esse, *Gertrudis* *Virgo Sanctissima*, & cælestibus responsis illustris docuit: *Cum B. Virginem Mariam*, inquit, per verba illa: *Eja ergo advocata nostra, invocaret* (*Gertrudis*) videbatur ipsa mater inclyta, velut funibus quibusdâ tracta, inclinari ad eam. Per quod intellexit, quòd quoties aliquis ipsam suam advocatam, cum devotione nominando, invocat, per hoc

Magnes debilis quâ ratione excitari possit.

Alcazar S. I. in C. 2. *Apocalyps.* P. 4. v.

27.

D. Basl. hom. 5. in *Gen.*

Franc. Georg.

in *Problem.* in

Genes. probl. 6.

Feyer. in Viri-

dar. Philos.

Amor. ex pe-

riculo rem-

dilectam a-

mittendi in-

valescit.

Arnesti Mari-

ale commē-

dat R. P. Nie-

rembergius.

In Dissertat. E-

pistolici. Epist.

13. qua est tota

de Arnesto.

Advocatz ri-

tulus B. Vir-

gini gratissi-

mus.

S. Gertrudi l.

4. Insnuat div.

Piet. C. 13.

Aspectus B.
Virginis
causa spiri-
tuali Vita.
C. 101. Psalterii
B. V.

nomen materna Pietas ejus in tantum commovetur, quod nullatenus se valet cohibere, quin benignis ejus precibus acclinetur. Habes S. Virginis doctrinam Arnesti exemplo probatam. Huc ipse in quodam loco Marialis libri VEN. Arnestus respexisse videtur (etsi occultius, quippe eum librum dissimulato suo nomine vulgavit) si aspectus reguli, sive basilisci, tantam habet virtutem malitia, ut interficiat hominem, cur non dicam Beatissima Virginis oculos tanta esse virtutis, & gratia, ut suo aspectu vivificet animam, vel ad vitam resuscitet hominem? ideo toties nos miseri & exules ad ipsam suspiramus gementes & flentes, atq; dicentes: Eja ergo advocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos converte! Hæc Arnestus.

Notæ in Caput VIII.

Placet oblectandi Lectoris gratiâ, ut alias à me factum memini, hæc Arnesti Lacrymas carmine imitari. Si quis hoc studiorum genere non magnopere tenetur, vertat pagellam.

Lacrymæ Arnesti pueri, cum ab eo vultum Imago Beatissimæ Virginis Glacii averteret, Jesulo ridente, & vultum ab Ernesto puero nusquam avertente.

Judicis vultus
reco terribilis.

Quid merui Aquo, non auditus, crimine damnor?
Ah dubium quali plectitur ore scelus!
Cum damnat nocuos, torvum Censura tuctur,
Et pæna partem lumina torva gerunt;

Tu fugis aspectum Mater? si bella movebis,
 Bella move, & vultu da mala signa tuo!
 Cum se fatalem rapit horridus hostis in hostem,
 Certa, quâ figit vulnera parte, videt;
 Si tibi Parrhorum solium Fortuna dedisset,
 Excusabilibus conspi. erere modis:
 Mittunt terribiles fugientia spicula Parthi,
 Cùmq; fugit Parthus, posthuma tela volant.
 Quam tamen aspectas illic? quò lumina flectis?
 Rivalis nemo, quem tuearis, ibi est.
 CHRISTUS in hanc partem mecum est. irasceris illi?
 Quid meruit talis, quem tenet ulna, puer?
 Ille petit Matrem, Tu lumina vertis ab illo;
 Communis mecum, JESULE, culpa tibi est!
 Accuso iratam, JESU, bone parvule, Matrem:
 Cur inimica mihi, cur tibi torva venit?
 Non ego vos (Matrem & Natum) committere tento,
 (Nam concors pomum dextera vestra gerit)
 Sed tamen est odijs aliquis locus; hic quoq; vultus
 Non minimùm fœda suspicionis habet:
 Mater ad hibernos convertitur ore Triones,
 (Ah nimium est Ventis pervius ille locus!)
 Australes Natus faciem convertit ad oras,
 His cubat, his sponsus pascua servat agris;
 Arridet Natus, vultuq; tuetur amico;
 Ast odit, vel me nescit amare Parens.
 Diversa aspicitis, diversum nunquid amatis?
 Sic si discordent lumina, cujus ero?
 Commutate vices, & amicos reddite vultus!
 Anxia Tu Mater, sed meus iste puer!
 Astra licet portet, vultus tamen erigit Aclas,
 Et mutat fessum præ gravitate caput.
 O Regina tuos miseris advertere vultus,
 Ipsa velis nato mitior esse tuo!

Parthi a-
versi tela
mittunt.

IESVS puer
ab Arnesto
se non aver-
sit.

ubi pascua
ubi cubat in
meridie.

*Ahpudeat vinci! vincit puer ecce parentem,
 Et blando risu jam meus esse cupit.
 Si sapis, ah ride puer optatissime, ride!
 Aspectu mea spes stãtq; , caditq; tuo!
 Cùm bonus arrides fit luce serenior aër,
 Et nitet innubis, sole favente, Dies.
 Redde puer Matrem! cur me, & puerilia vitas
 Crimina? simplicitas crimine nostra caret.
 Quid video? placata Parens mihi lumina reddit,
 O Mater! rursus me mea Mater amat!
 Gaude Erneste, tuis se reddit amoribus illa,
 Aureus ô Salve cum Genitrice Puer!*

Ernesto puë-
 ro post pre-
 ces reddit se
 Beatissima
 Virgo.

Arnesti Archiepiscopi in hanc
 Divæ Virginis statuam constans per o-
 mnem Vitam Amor, & honores ei
 Imagini, æternis censibus attri-
 butis, fundati.

CAPUT IX.

Vidimus antè, quantis exaggerationibus, quantòq; delectu
 verborum ingratum animum suum apud posteros accu-
 sãrit *Arnestus*, isq; ut se reum & supplicij omnibus di-
 gnum rudibus persvaderet (quæ humilitas sancti viri fuit)
usq; ad ultimam vitæ horam sceleratissimum fuisse, & ingratum se,
mori clamabat. Ego verò velut ex formula agam, ostendãmq;

auto